

17. De taveerne: het huis van Inanna

De mensen in Sumerië zullen de liefde niet zo gauw in hun eigen woning bedreven hebben, die was daar veel te klein en gehorig voor en er liepen altijd veel volwassen familieleden en kinderen rond. Uit sommige liefdesliederen kunnen we afleiden dat de geliefden naar buiten gingen, en in de straat een beschutte plek zochten om seks te hebben.

Maar een veel betere plaats om elkaar te treffen was de taveerne, waar bier geschonken werd en *waar het hart versterking vond*. De taveerne was een ontmoetingsplaats van de buurt, en zij werd vaak door vrouwen uitgebaat. Zij brouwden zelf hun bier, dat in grote vaten in de grond begraven werd om de drank koel te houden. De gistkuip stond midden in de taveerne opgesteld. Het was een dikbuikige kuip waarin een mengsel van granen, kruiden en water werd gedaan om te gisten. Onderin het vat zaten gaatjes waar het vocht door naar buiten kon lopen. Dit biervocht werd opgevangen door een verzamelvat. In de kuip zelf bleven de niet-vloeibare bestanddelen achter.

Archeologen hebben in het land Elam, het gebied ten oosten van Sumerië, een herberg opgegraven uit het begin van het tweede millennium v.C. Het gebouw was anders gebouwd dan gewone woningen, want de vier zijden waren gericht naar de vier windstreken, terwijl een normaal gebouw juist de vier hoeken naar noord, oost, zuid, west had gekeerd. Naast het gebouw zijn sporen van een bierbrouwerij aangetroffen. In de grond waren grote gaten gegraven voor de vaten waarin het bier gebrouwen werd.

Esj-dam

De taveerne heette in het Sumerisch esj-dam. De term esj-dam betekent letterlijk ‘huis/tempel van de echtgenote’. De tempel van Inanna werd ook esj-dam genoemd. Misschien was dit de plaats in de tempel waar het Heilig Huwelijksritueel tussen Inanna en de En-vorst voltrokken werd. Voor het gewone volk was de esj-dam daarentegen de taveerne, de plaats die magisch ‘geladen’ was door de zinderende aanwezigheid van de godin en de benevelende werking van de alcohol. Dat deze sfeer een gezonde werking werd toegeschreven blijkt uit sommige rituelen die men moest uitvoeren om allerlei kwade invloeden af te wenden en die eindigen met een bezoek aan de taveerne.

Vrouwe die de mond vult

Er bestaat een oud Sumerisch lied over de biergodin Ninkasi (letterlijk: *vrouwe van het bier*, of *vrouwe die de mond vult*). Het lied werd waarschijnlijk gezongen, want er zijn veel herhalingen. De bierbrouwers en bierbrouwsters zongen het tijdens de bereiding van het bier of bij de inwijding van een esj-dam. Het hele proces van het bier brouwen komt achtereenvolgens aan bod met alle ingrediënten en de verschillende vaten en kuipen die in het proces gebruikt werden. Ninkasi wordt geprezen en ook de geboortegodin Ninhursag, maar het lied eindigt met een lofprijzing van Inanna.

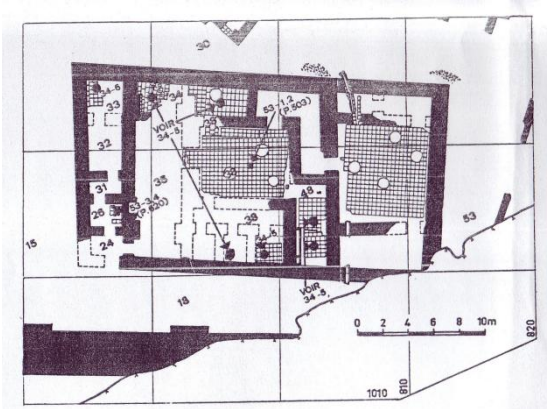
Er is een bezweringsritueel bekend waarin de herbergier de aanwezigheid van Inanna oproept en haar smeekt om zijn taveerne binnen te treden en zijn zaak te laten floreren. Uit de bewaard gebleven tekst lezen we wat de herbergier allemaal moet doen om een bloeiend bedrijf te krijgen. Hij moet, om de godin tevreden te stellen, het stof verzamelen dat onder de drempels van huizen ligt en dat op een altaar leggen, samen met zoetigheden en wierook. Dan klimt de herbergier op het dak van zijn huis en roept Inanna aan. Hij vraagt haar om zijn bedrijf te laten floreren. Hij vleit de godin, die aan alle koningen de scepter, de troon en de staf verleent. Misschien zinspeelt hij hiermee op de seksuele ontmoeting tussen de koning en de godin, die de koning ook voorspoed en een lang leven zal garanderen. De herbergier hoopt dat zijn woorden het hart van Inanna doen smelten en dat zijn rituele handelingen en de geur van honigzoet bier voor haar onweerstaanbaar zullen zijn. Zo lokt hij godin Inanna naar zijn taveerne, waar mensen in de zwoele nachtelijke sfeer van alcohol zich overgeven aan hun roes en het seksuele genot dat de godin van de liefde hen verschaffen zal.

Volgende week: Het raadsel van de tempelprostitutie

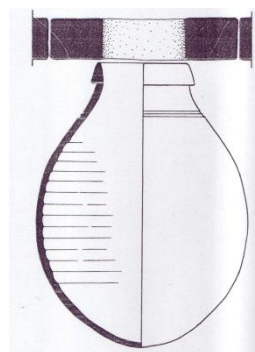
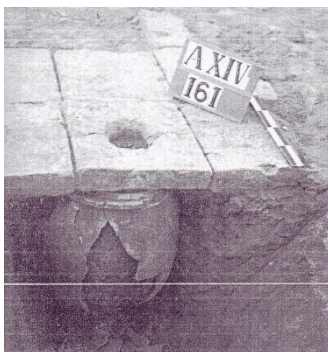

Terracotta reliëf uit Larsa (Barrelet 1968 fig 527 Louvre AO 16681)

Terracotta plaquette met doggy-style coïtus uit Uruk, Oud-Babylonische periode. Hoogte 7,2 cm. (Met dank aan: Vorderasiatisches Museum, VA Bab 6214; © bpk - Bildagentur für Kunst, Kultur und Geschichte, Berlin)

Plattegrond van de taveerne in Susa. Begin tweede millennium v.C. Tegelvloeren zijn aangegeven, zwarte stippen geven de biervaten aan, de witte stippen zijn de grote vaten waarin het bier werd gebrouwen in de brouwerij naast de taveerne, kamer 26 was een toiletruimte. (Gasche in: Trümpelmann, 1981, afb. 1)

Biervat in de ontvangstruimte van de taveerne en bekers die bij het biervat werden aangetroffen. (Gasche in: Trümpelmann, 1981, afb. 1)